

Declaració de Molins

PER UNA NORMATIVA EUROPEA, ESTATAL I CATALANA QUE PRIORITZI LA PREVENCIÓ DE RESIDUS, LA DEFENSA DEL MEDI AMBIENT I LA SALUT DE LES PERSONES

Davant dels canvis que es proposen en el marc legislatiu en matèria de gestió de residus a nivell de la Unió Europea, les entitats, plataformes i col·lectius que ens hem aplegat a Molins de Rei volem fer les següents reflexions:

Les noves propostes sobre la política de gestió dels residus —l'Estratègia temàtica de prevenció i reciclatge de Residus (ET) com la revisió de la Directiva marc de residus (DMR)— no estableixen clarament un ordre de prioritats entre els cinc nivells de la jerarquia de sistemes de tractament de residus —prevenció, reutilització, reciclatge, recuperació energètica i deposició— i reclassifiquen la incineració de residus com a operació de recuperació únicament sobre la base de criteris de rendiment energètic, sense tenir en compte els impactes ambientals i sanitaris, i els factors d'eficiència en l'ús dels recursos.

El paquet de propostes tampoc no fixa uns objectius de reciclatge de residus orgànics per a la UE. Aquest és un mal canvi d'orientació política ja que s'abandona l'impuls actiu de la gestió de residus de la UE cap a la prevenció, reutilització i reciclatge en favor de l'abocament i la incineració.

Per tot això, demanem al Parlament Europeu que tingui en compte les següents consideracions, i al Ministeri de Medi Ambient i al Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya que doni suport a aquest manifest i ho comuniqui a les autoritats ambientals de la UE:

1. La 'modernització' dels criteris amb la incorporació d'instruments com l'Anàlisi de Cicle de Vida (ACV) ha de ser un complement, no un substitut, de la jerarquia ecològica de la gestió dels residus

1.1. Cal reconfirmar la jerarquia: com a guia principal de regulació i planificació de la gestió de residus tant a nivell europeu com estatal i cal aclarir com s'ha d'utilitzar l'ACV en referència a la jerarquia i

els plans de gestió de residus.

1.2. Cal defensar i restaurar la jerarquia diferenciada: aplicar els criteris de precaució, prevenció, reutilització, reciclatge i deposició/incineració.

1.3. Cal garantir que la jerarquia i la prioritat és el reciclatge respecte la incineració: que la recuperació material no es vegi sotmesa o degradada pels estàndards de CDR (combustible derivat de residus), d'eficiència de la incineració o d'una definició inadequada de reciclatge.

2. Lideratge de la UE en la prevenció de residus

2.1. L'Estratègia temàtica no estableix objectius obligatoris de reducció de residus:

■ Cal reconfirmar la responsabilitat de la Comissió en que la prevenció de residus sigui l'acció prioritària.

■ Posar objectius comuns i mesurables de prevenció de residus a nivell de la UE a assolir el 2010 (el 10% de reducció en quantitat i en toxicitat tal i com demana el 6è PAA). S'hauria de demanar com a mínim la reducció del 10% al 2010 en relació a la producció del 2005, així com també pels residus perillosos.

■ Garantir que la Comissió emprengui un procés d'avaluació propi amb indicadors mesurables

2.2. S'ha d'insistir en que la Comissió estableixi mesures i instruments operacionals a nivell de la UE i no només a nivell estatal:

És insuficient marcar l'obligació de realitzar programes de prevenció estatals, si no es concreten mesures clau:

■ Cal establir un calendari i un procés de treball

■ Continuació de la legislació sobre la responsabilitat del productor

■ Definició comuna de prevenció

■ Desenvolupament d'indicadors de prevenció i reciclatge a nivell de la UE

■ Obligació d'aplicar mesures econòmico-

fiscals als residus: com ecotaxes als productes d'usar i llençar, cànon als residus amb destinació tractament finalista (abocament i incineració,.)

La creació d'un grup de treball europeu sobre prevenció de residus

■ Promoure la participació real de les entitats ecologistes i la societat civil europea en les decisions

2.3. S'han de reconèixer i impulsar dos pilars fonamentals de la prevenció de residus: que haurien de ser promoguts per l'Estratègia Temàtica de Prevenció i Reciclatge de Residus (ET):

L'estratègia temàtica no estableix objectius obligatoris de reducció de residus

■ Defensar una política ecològica de producte que sigui efectiva

■ Garantir el manteniment de les restriccions a l'ús de substàncies tòxiques i perilloses a la producció de bens i serveis.

■ Establir estàndards d'ecodisseny de productes i processos

3. S'ha de treballar per tal que la UE esdevingui una societat basada en la prevenció i la recuperació dels residus

3.1. Rebutjar qualsevol pas enrere respecte el marc legislatiu existent i de la legislació sobre fluxos de residus en particular (Directiva de regeneració d'olis usats, de Piles, d'Envasos, de REE, Proposta de Directiva de Residus Orgànics,...).

■ Reconfirmar el manteniment dels objectius de recuperació i la responsabilitat de productor mitjançant la implementació de legislació com a principal mecanisme d'impuls;

■ Rebutjar la subsidiarietat de la política de residus limitada al nivell estatal degut

a que tendeix a la desharmonització, comporta menys control dels objectius, dilata els complimentes, etc

■ Reconèixer la importància del paper dels nivells de qualitat per a productes i processos com a condició necessària però no suficient d'una política d'impuls del reciclatge en sentit ampli

■ Definir clarament el reciclatge, exclouent recuperació energètica i química.

3.2. Marcar objectius concrets de recuperació de residus: l'objectiu concret de la UE com a "societat de la prevenció i la recuperació", potenciant una gestió dels residus eficient sense generar impactes ambientals, mitjançant l'objectiu de minimització dels residus finals. Per exemple, passar de la situació actual del 70% destinat a tractament finalista i del 30% destinat a recuperació a la situació inversa d'un 30:70 el 2015.

3.3. Establir una data límit per l'aprovació d'una Directiva de residus biodegradables: que la Comissió inclogui les obligacions per a la recollida segregada de residus orgànics, objectius de reciclatge i un pla d'acció per avaluar la necessitat d'eines similars en altres corrents de residus prioritari.

Cal que aquesta Directiva estableixi un criteri clar sobre la recuperació de la

matèria orgànica i l'aplicació de tractaments mecànics-biològics per la seva valorització via l'obtenció de biogàs: que la prioritat s'estableixi en la recuperació material de la matèria orgànica mitjançant la recollida selectiva obligatòria i no es consideri com a valorització de matèria orgànica l'obtenció d'energia a partir de processos de digestió anaeròbia dels residus no recollits selectivament.

3.4. Rebutjar la derogació de la directiva d'olis usats: especialment, la pèrdua de la prioritat de la regeneració (reciclatge), sense proves substancials ni arguments mediambientals significatius a favor de tal derogació, ja que fomenta la seva incineració.

3.5. Qüestionar la conveniència d'establir estàndards de reciclatge en la futura ampliació de l'abast de la Directiva IPCC o a través la comitologia.

4. Rebutjar l'Estratègia proincineració

4.1. Rebutjar qualsevol pas enrere en la jurisprudència actual, en particular la interpretació actual (ECJ) de recuperació en quant a incineració dels residus municipals.

4.2. Mantenir els criteris de la Jerarquia ecològica del tractament dels residus de tal manera que per determinar el tipus de

tractament dels residus, es triï preferentment el que estigui més amunt de la jerarquia. Reconèixer que cal un enfocament multicriterial, no només basat en criteris d'eficiència energètica per avaluar la classificació de la incineració.

4.3. Reconèixer que els residus perillosos que puguin ser reutilitzats o reciclats, o que estiguin barrejats no haurien de formar part d'una política energètica (com a energies renovables o biocombustibles).

4.4. Garantir que no es podrà aplicar la reclassificació d'un residu com a matèria prima secundària en els residus destinats a ser usats com a combustibles.

4.5. Homogeneitzar els criteris de control de totes les instal·lacions que utilitzen residus com a combustible, independentment de la classificació que tinguin aquestes instal·lacions: s'ha d'aplicar la mateixa exigència de la normativa que afecta a instal·lacions com les incineradores a d'altres com les cimenteres, tèrmiques, ceràmiques, fundicions, plantes de coïncineració...

4.6. Frenar i proposar moratòria als fluxos de residus que la seva destinació sigui la incineració o coïncineració: sota els criteris d'aplicar el principi de la precaució i la prevenció, tot evitant la dispersió de contaminants. Així com també a la incorporació de residus en la fabricació de

ciment, productes ceràmics, etc..

4.7. A l'Estat espanyol es continua fomentant la incineració de residus: el Ministeri de Medi Ambient ha aprovat recentment el Real Decreto 252/2006 de transposició de la Directiva de Residus d'Envasos, on el Govern espanyol fomenta la incineració de residus i no s'avança en la prevenció de residus.

4.8. Garantir el rigor científic i la claredat en la terminologia, eliminant els eufemismes que sovint acompanyen i emmascaren les noves pràctiques incineradores amb la intenció de fer-les més bondadoses. Exemples: "valorització", "menú preparat", "biomassa"...

5. Prioritzar la minimització de moviments i exportació de residus

5.1. Definir com a principi director la minimització i el principi de proximitat dels moviments de residus: en els moviments i exportacions de residus tant dins com fora de la UE, i aplicar, fins on sigui possible, el principi de proximitat.

5.2. Reconèixer l'aplicació del principi de precaució: per tal de protegir el medi ambient i la salut de les persones, en les operacions de mercat de recuperació de residus i el transport de residus, fins i tot dins de la UE, pot provocar seriosos problemes d'ecodumping.

A més d'aquestes cinc àrees clau el Parlament i el Consell haurien d'encarar alguns assumptes transversals:

6. Definicions de residus:

Garantir que no aparegui cap esclatxa legal que permeti destinacions inadequades degut a l'exempció a determinats subproductes de ser considerats com a residus o a criteris de reclassificació inadequats.

7. Governança, aplicació i control:

Establir un grup de treball de residus a nivell de la UE prou ampli com per garantir el seguiment per part dels agents implicats i que garanteixi el control democràtic en el procés de comitologia.

Fer front a l'absència de controls a nivell de la UE i de mecanismes de seguiment de l'aplicació.

Promoure mecanismes efectius per garantir la participació real de les entitats ecologistes i la societat civil europea en les decisions.

8. Mantenir les condicions actuals en residus perillosos

Rebutjar qualsevol pas enrere d'elements clau de la legislació actual pel que fa als nivells de protecció exigits per a la gestió de residus perillosos –en particular respecte l'aplicació completa de llistes de definició de perillositat, les normes de no barrejar i la gestió de residus perillosos domèstics.

Les entitats ecologistes i plataformes signants ens comprometem:

- A realitzar les accions de sensibilització social, de divulgació, reivindicació i pressió a les administracions competents en residus i al sector industrial,engegant una campanya amb diversitat d'actuacions:

- Iniciar una Campanya de Difusió d'aquesta Declaració, per una política de prevenció de residus i de les propostes que formulem abans del estiu:

1. "Campanya per una normativa de prevenció de residus, de defensa del medi ambient i la salut de les persones"

- Accions diverses per difondre la Declaració i la prioritat de reduir els residus, dirigides a:

- a les entitats cíviques
- a la societat civil
- als centres investigadors i centres de recerca científica
- als mitjans de comunicació
- organització d'actes de divulgació
- organització d'accions reivindicatives i de denúncia:

- que evidencin la responsabilitat dels productors de residus d'usar i llençar; com organitzar simultàniament en diferents països i localitats, accions de denúncia organitzant compres col·lectives en centres comercials,...

- contra instal·lacions de tractament finalista de residus

- contra la crema de residus: cimiteres, centrals tèrmiques, etc.

- dirigides als càrrecs de responsabilitat de

les administracions competents en matèria de residus; nacionals, estatals i comunitàries. Abans de l'abril amb cartes, entrevistes, correus electrònics, etc.

Ajuntar esforços entre les diferents entitats de l'estat i europees adaptant la campanya "Fem el Primer pas. Entitats catalanes per la prevenció de residus" a cada territori de les entitats que aprovin la Declaració de Molins (Països Catalans, estat, comunitari)

2. Proposar la constitució d'un "Dia Europeu de prevenció de Residus"

3. Engagar una Iniciativa Europea de Dret de Petició al Parlament Europeu: on reclamem una revisió de la Directiva Marc de Residus amb els criteris exposats a la Declaració de Molins. On desenes d'entitats i plataformes, i milers de signatures demanen al Parlament Europeu aprovar una Decisió o resolució.

4. Establir coordinació entre les entitats i plataformes amb conflictes relacionats amb el tractament de residus: Intercanvi d'informació entre les diferents entitats i plataformes de PPCC, Estat i UE

5. En l'àmbit estatal de la transposició de la Directiva d'envasos: proposar una interlocució amb el Ministeri de Medi Ambient entre les entitats ecologistes dels diferents territoris de l'Estat, per tal que el Ministeri es posicioni per la Redacció de la Llei amb criteris i mesures concretes de prevenció i reutilització d'envasos, i de responsabilitat del productor.

La campanya a Internet

Podeu trobar informació de la campanya a internet

<http://www.residusiconsum.org/campanyaue.html>

Hi trobareu:

- declaració de Molins de Rei
- resum de la Jornada de debat
- llistat d'entitats adherides

A part d'altres informacions a mesura que es vagin actualitzant.